

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“СУДОВІ ЕКСПЕРТИЗИ
В СТРУКТУРІ СУДОВО-
ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
ПОНЯТТЯ, ЗАВДАННЯ, РІЗНОВИДИ”

Харків
2012

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”**

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“СУДОВІ ЕКСПЕРТИЗИ
В СТРУКТУРІ СУДОВО-
ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
ПОНЯТТЯ, ЗАВДАННЯ, РІЗНОВИДИ”

(галузь знань 0304 “Право,”
освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”,
спеціальність 8.18010003 “Судова експертиза”)

*Затверджено вченою радою університету
(протокол № 10 від 15.06.2012 р.)*

**Харків
2012**

Програма навчальної дисципліни “Судові експертизи в структурі судово-експертної діяльності: поняття, завдання, різновиди” (галузь знань 0304 “Право,” освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”, спеціальність 8.18010003 “Судова експертиза”) / уклад.: В. А. Журавель, В. О. Коновалова, В. Ю. Шепітько, О. Ю. Булукув. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2012. – 7 с.

У к л а д а ч і: В. А. Журавель,
В. О. Коновалова,
В. Ю. Шепітько,
О. Ю. Булукув

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 4 від 26.06.2012 р.)*

1. ВСТУП

Використання спеціальних знань при розслідуванні та судовому розгляді справ різних категорій шляхом упровадження найсучасніших досягнень науки і техніки в усі види судочинства має за мету встановлення істини в кримінальних справах. Реалізація норм чинного законодавства, постановка обґрунтованих судових рішень неможлива без забезпечення правосуддя незалежною експертизою. У зв'язку з цим зростає роль судового експерта як незацікавленої, обізнаної особи, яка володіє спеціальними знаннями і практичними навичками, необхідними для проведення відповідних експертних досліджень.

Програма навчальної дисципліни розроблена для викладання курсу “Судові експертизи в структурі судово-експертної діяльності: поняття, завдання, різновиди” і охоплює такі теми: “Судово-експертна діяльність, її поняття, структура, завдання та принципи”, “Поняття судової експертизи”, “Класифікація судових експертиз”, “Формування нових різновидів судових експертиз”.

У результаті вивчення криміналістичної експертизи в системі судово-експертних досліджень експерти-магістри повинні:

– **знати** законодавство України про судову експертизу; теоретичні, процесуальні та організаційні засади провадження судових експертиз; види судових експертиз та методики їх проведення; процедуру побудови експертних версій та завдань, визначення шляхів їх перевірки і вирішення, формулювання експертних прогнозів; структуру висновку експерта, порядок оформлення результатів експертних досліджень; недоліки й помилки в експертній діяльності, засоби їх діагностики й усунення;

– **уміти** правильно застосовувати на практиці набуті знання з теорії судової експертизи, виконувати на сучасному науково-методичному рівні судові експертизи; впроваджувати в практику судово-експертних установ новітні методики проведення судових експертиз; висувати експертні версії та формулювати експертні прогнози; обирати оптимальні методи дослідження, модифікувати існуючі й розробляти нові методи, виходячи із завдань конкретного дослідження; виявляти причини та умови, які сприяли вчиненню злочинів, розроблювати й реалізовувати різноманітні заходи запобігання їм.

2. ЗМІСТ

1. Судово-експертна діяльність, її поняття, структура, завдання та принципи

Поняття судово-експертної діяльності. Спеціальні знання як основа здійснення судово-експертної діяльності. Предмет, об'єкти, методи та функції судово-експертної діяльності. Завдання та принципи судово-експертної діяльності. Структура судово-експертної діяльності. Суб'єкти судово-експертної діяльності.

2. Поняття судової експертизи

Поняття судової експертизи. Генеза та сучасний стан судової експертизи в Україні. Завдання судової експертизи: ідентифікаційні, класифікаційні, діагностичні, ситуаційні, типові, конкретні.

3. Класифікації судових експертиз

Види судових експертиз та підстави їх класифікації. Поділ експертиз на класи, роди, види й підвиди. Традиційні й нетрадиційні експертизи: поняття, різновиди, сфера реалізації. Первісна, повторна, додаткова, комісійна, комплексна експертизи.

4. Формування нових різновидів судових експертиз

Сучасні потреби у формуванні нових різновидів судових експертиз. Зв'язок теорії і практики при формуванні нових різновидів судових експертиз. Сучасні досягнення науки і техніки як підґрунтя для формування нових різновидів судових експертиз. Комп'ютерно-технічна експертиза як один із нових різновидів судових експертиз.

3. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Аверьянова Т. В. Судебная экспертиза: курс общ. теории / Т. В. Аверьянова. – М.: Норма, 2006. – 479 с.

Алиев И. А. Концептуальные основы общей теории судебной экспертизы / И. А. Алиев, Т. В. Аверьянова. – Баку: ВЕК, 1992. – 165 с.

Винберг А. И. Судебная экспертология / А. И. Винберг, Н. Т. Малаховская. – Волгоград: НИРИО, 1979. – 181 с.

Гончаренко В. И. Использование данных естественных и технических наук в уголовном судопроизводстве / В. И. Гончаренко. – Киев: Выща шк., 1980. – 160 с.

Зинин А. М. Судебная экспертиза: учеб. / А. М. Зинин, Н. П. Майлис. – М.: Право и закон, 2002. – 318 с.

Клименко Н. І. Судова експертологія: курс лекцій: [навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / Н. І. Клименко. – К.: Ін Юре, 2007. – 528 с.

Орлов Ю. К. Формы и выводы эксперта / Ю. К. Орлов. – М.: ВИИСЭ, 1981. – 124 с.

Россинская Е. Р. Судебная экспертиза в уголовном, гражданском, арбитражном процессе / Е. Р. Россинская. – М.: б.и., 1996. – С. 376.

Сегай М. Я. Современные возможности судебных экспертиз в свете достижений науки и техники / М. Я. Сегай. – Киев, 1987. – 247 с.

Сегай М. Я. Судебная экспертология: объект, предмет, природа и система науки / М. Я. Сегай // Теорія та практика суд. експертизи і криміналістики. – Х.: Право, 2003. – Вип. 3. – С. 25-32.

Словарь основных терминов судебной экспертизы. – М., 1980.

Щербаковский М. Г. Судебные экспертизы: учеб.-теорет.

пособие / М. Г. Щербаковский. – Харьков: Эспада, 2005. – 536 с.

Эйсман А. А. Заключение эксперта. Структура и научное обоснование / А. А. Эйсман. – М., 1967. – 267 с.

Эксперт: руководство для экспертов органов внутр. дел / под ред.: Т. В. Аверьяновой, В. Ф. Статкуса. – М.: КноРус, Право и закон, 2003. – 592 с.

Експертизи у судовій практиці / за заг. ред. В. Г. Гончаренка. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 387 с.

Навчальне видання

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“СУДОВІ ЕКСПЕРТИЗИ
В СТРУКТУРІ СУДОВО-
ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
ПОНЯТТЯ, ЗАВДАННЯ, РІЗНОВИДИ”

(галузь знань 0304 “Право,”
освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”,
спеціальність 8.18010003 “Судова експертиза”)

У к л а д а ч і: ЖУРАВЕЛЬ Володимир Андрійович,
КОНОВАЛОВА Віолетта Омелянівна,
ШЕПІТЬКО Валерій Юрійович,
БУЛУЛУКОВ Олег Юрійович

Відповідальний за випуск *В.Ю. Шепітько*

Редактор *О. І. Борисенко*
Комп’ютерна верстка *А. В. Старжинська*

План 2012

Підп. до друку 03.08.2012. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 0,44. Облік.-вид. арк. 0,14. Вид. № 142.
Тираж 50 прим. Зам. № 4442. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.